

Asia: VN/3528/2021

Lausuntopyyntö mietinnöistä koskien yhdenvertaisuuslain osittaisuudistusta

Velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta varhaiskasvatuksessa

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jolla yhdenvertaisuussuunnittelovelvollisuus ja yhdenvertaisuuden edistämisen velvollisuus laajenisivat koskemaan varhaiskasvatuksen järjestäjiä ja palveluntuottajia?

On lämpimästi kannatettavaa, että yhdenvertaisuussuunnittelu laajenee varhaiskasvatukseen. Toimeenpanossa tulee kiinnittää huomiota myös pitkäaikaissairauden vuoksi tapahtuvaan syrjintään ja epäasialliseen kohteluun. Yhdenvertaisuussuunnittelu tukee esimerkiksi lääkehoidon vuoksi erityistä huomiota tarvitsevien lasten oikeuksia yhdenvertaiseen osallisuuteen ja vahvistaa myös turvallisuutta. Esimerkiksi diabetesta sairastavan lapsen lääkehoidon toteuttaminen varhaiskasvatuksessa edellyttää henkilöstöltä erityistä osaamista ja lisää myös tarvittavan henkilöstön määrää. Yhdenvertaisuusnäkökulma vahvistaa lapsen oikeutta tarvittavaan tukeen, koska se laajentaa tuen perusteluina usein käytettyjä lääketieteellistä ja turvallisuutta painottavaa näkökulmaa myös kysymykseksi oikeudesta yhdenvertaiseen osallisuuteen.

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, että kunta vastaisi siitä, että sen alueella toimiville perhepäivähoidon ja kunnallisen avoimen varhaiskasvatuksen toimijoille laaditaan toimipaikkakohtaisen suunnitelman sijaan yhteistyössä näiden toimijoiden kanssa yhteiset yhdenvertaisuussuunnitelmat?

-

Häirintä

Mitä mieltä olette ehdotuksesta koskien häirinnän määritelmän muuttamista siten, että se sisältäisi myös ihmisryhmään kohdistuvan häirinnän?

-

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jonka mukaan lakiin kirjattaisiin, että varhaiskasvatuksen ja koulutuksen järjestäjän menettely on syrjintää, jos ne laiminlyövät puuttua tiedossaan olevaan häirintään?

-

Asian vieminen lautakuntaan ilman yksilöityä asianomistajaa

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jonka mukaan yhdenvertaisuusvaltuutettu tai yhdenvertaisuutta edistävä yhteisö voisi viedä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakuntaan myös sellaisen syrjintää tai vastatoimia koskevan asian, jossa ei ole yksilöitävissä tiettyä asianomistajaa?

-

Kohtuulliset mukautukset

Mitä mieltä olette ehdotuksesta koskien kohtuullisia mukautuksia?

-

Hyvitys

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jonka mukaan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta voisi määrätä hyvitystä?

-

Ehdotuksen mukaan sekä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnalla että käräjäoikeuksilla olisi toimivalta määrätä hyvitystä. Lautakunnan ja tuomioistuinten toimivallan jaosta säädettäisiin laissa. Mitä mieltä olette ehdotuksesta koskien käräjäoikeuksien ja yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan toimivallan jakoa hyvitysasioissa?

-

Ehdotuksen mukaan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan menettelyssä noudatetaan asian käsittelyn ja selvittämisen, suullisen käsittelyn ja oikeudenkäyntikulujen osalta oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain säännöksiä ja näihin liittyviä julkisuussäännöksiä ja muilta osin täydentävästi hallintolakia. Mitä mieltä olette ehdotuksesta koskien yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnassa noudatettavaa menettelyä hyvitysasian käsittelyssä?

-

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jonka mukaan hallintotuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa voitaisiin vahvistaa ratkaisuksi sovinto hyvitysasiaa koskevalta osalta?

-

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan kokoonpanoa ja menettelyjä koskevat muutokset

Mitä mieltä olette ehdotuksista koskien yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan kokoonpanoa ja menettelyjä (esim. jaostojen kokoonpano, vahvennettu jaosto, asian tutkimatta jättäminen, sidonnaisuusilmoitukset)?

-

Esityksen vaikutukset

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetuilla muutoksilla olevan?

-

Muut huomiot esityksestä

Onko teillä muita huomioita esityksestä?

Työryhmän tiivistelmässä (VN/3528/2021) esitetään myös tarpeita jatkotyölle. Yhtenä jatkotarpeena tunnistetaan yhdenvertaisuussuunnitteluvaihtoehtojen mahdollinen laajentaminen lasten ja nuorten seura- ja harrastustoimintaan sekä yksityisiin sosiaali- ja terveyspalveluihin. Tämä on lämpimästi kannatettavaa.

Lasten harrastus- ja seuratoiminta on merkittävässä asemassa yhteenkuuluvuuden vahvistamisen, yhteisön arvojen välittämisen ja lapsen ja nuoren itsetunnon kehittymisen näkökulmasta. Vammaisten lasten ja nuorten lisäksi erilaisia pitkäaikaissairauksia, kuten diabetesta, sairastavilla lapsilla ja nuorilla voi olla erityistarpeita, joiden vuoksi heidät on tosiasiallisesti asetettu eriarvoiseen asemaan muiden kanssa. Olemme saaneet palautetta esimerkiksi tapauksista, joissa diabetesta sairastava lapsi ei ole päässyt mukaan seuratoimintana järjestettävään iltapäiväkerhoon diabeteksen hoidon tuen edellyttämän henkilöstön osaamisen ja henkilöstömäärävaikutusten vuoksi.

Yleiset huomiot esityksestä

Yleiset huomionne työelämän alajaoston esityksestä

-

Työnantajan velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta (7 §)

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jossa täsmennetään mitä työnantajan tulee ottaa huomioon arvioidessaan työpaikan yhdenvertaisuustilannetta?

-

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jonka mukaan yhdenvertaisuussuunnitelman tulisi jatkossa sisältää myös työpaikan yhdenvertaisuuden arvioinnin johtopäätökset?

-

Yhdenvertaisuusvaltuutetun tehtävät ja toimivalta (19 §)

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jonka mukaan yhdenvertaisuusvaltuutetulla olisi oikeus antaa lausunto työsuojeluviranomaisen käsiteltävänä olevassa asiassa (22 §:n tarkoittamissa tapauksissa)?

-

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jonka mukaan yhdenvertaisuusvaltuutetulla olisi mahdollisuus toimia ulkopuolisena asiantuntijana työsuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluvassa asiassa?

-

Työsuojeluviranomaisen tehtävät ja toimivalta (22 §)

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jossa työsuojeluviranomaisen valvontatoimivaltaa täsmennetään koskemaan työelämää?

-

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jonka mukaan työsuojeluviranomaisen on varattava yhdenvertaisuusvaltuutetulle tilaisuus lausunnon antamiseen asioissa, joilla on yhdenvertaisuuslain tulkinnan kannalta merkitystä?

-

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jonka mukaan työsuojeluviranomainen voi lain tulkinnan kannalta merkittävässä yksittäistapauksessa käyttää apunaan yhdenvertaisuusvaltuutettua asian selvittämisessä?

-

Mitä mieltä olette työsuojeluviranomaisen tiedonvälitykseen liittyvistä ehdotuksista?

-

Kehotusmenettelyn laajentaminen (työsuojelun valvontalaki 13 §)

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jossa työsuojeluviranomaisen kehotusmenettelyä laajennetaan koskemaan myös työnantajan velvollisuutta arvioida ja edistää yhdenvertaisuutta (7§:n 1 momentti)?

Kannatamme lämpimästi lisäystä eri syrjintäperusteiden huomioimisesta yhdenvertaisuuden toteutumisessa sekä yhdenvertaisuuden edistämisen veloitteen selkeyttämistä työpaikalla toimimisen lisäksi myös työhönoton yhteydessä. On tärkeää, että syrjintäperusteina tunnistetaan myös pitkäaikaissairaudet, kuten diabetes. Työelämässä diabetes on voinut perusteettomasti estää toimimisen tietyissä tehtävissä, kuten asiakaspalvelussa, työnantajan perustellessa toimintaa asiakkaille koituvien mahdollisten riskien ja työturvallisuusveloitteiden vuoksi – jos henkilö esimerkiksi saisi äkillisen hypoglykemiakohtauksen eli verensokeri laskisi liian alas, ja henkilön toimintakyky vaarantuisi. On kuitenkin olemassa selkeät lainsäädäntövaatimukset ja tarkemmat viranomaisohjeistukset aloista, joille diabetes todella on este (kuten pelastusala, poliisi, ilmaliikenne), eikä työnantajien toiminta ole perusteltavissa lääketieteelliseltä näkökulmalta tai työturvallisuussyistä kuin muutamilta, erikseen tiedossa olevilta aloilta.

Vaihtoehtoiset ratkaisut

Jos näkemyksenne mukaan yhdenvertaisuusvaltuutetun toimivaltaa tulisi laajentaa kaikkiin työelämän syrjintä- ja yhdenvertaisuuskysymyksiin, miten ratkaisisitte yhdenvertaisuusvaltuutetun ja työsuojeluviranomaisen päällekkäiseen toimivaltaan liittyvät kysymykset?

-

Jos näkemyksenne mukaan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan toimivaltaa tulisi laajentaa työelämän syrjintä- ja yhdenvertaisuuskysymyksiin, mitkä työelämäasiat soveltuisivat lautakuntakäsittelyyn?

-

Vaikutusarvioinnit

Yleiset huomionne esityksen arvioiduista vaikutuksista

-

Huomionne taloudellisista vaikutuksista

-

Huomionne vaikutuksista viranomaisten toimintaan

-

Huomionne yhteiskunnallisista vaikutuksista

-

Onko jokin olennainen vaikutus jäänyt esityksessä arvioimatta tai liian vähäiselle arvioinnille? Jos on, mikä?

-

Tuominen-Lozic Laura
Suomen Diabetesliitto ry